

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Tizenkettedik évfolyam.	41. szám.	Szerkeszti:	Székelyudvarhely, 1914. október 1.
Előfizetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 12 korona. Egyes szám ára 50 fillér.	Dr. Keith Ferencz	Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely. Kossuth-u. 14. Az előfizetési pénzek a m. kir. adóhivatalhoz küldendők.	

I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok.

338.

5—1914. K. B. szám.

A Magyar Szent Korona Országai Vörös Kereszt-Egyletéhez háboru idejére kiküldött Királyi biztostól.

Felhívás.

Ő császári és Apostoli Királyi Felsége 1914. évi augusztus hó 5-én kelt legfelsőbb elhatározásával engem a Magyar Szent Korona Országai Vörös-Kereszt Egyletéhez háboru idejére királyi biztostként legkegyelmesebben kiküldeni méltóztatott.

Ebből a minőségemből kifolyólag elsősorban az a kötelesség járul reám, hogy gondoskodjam a lehető összpontosításáról minden oly mozgalomnak, mely a sebesült és beteg katonai személyek részére való segélynyújtásra vonatkozik.

Az általános gondoskodás ügye, a háboru tartama alatt három munkakörre oszlik fel:

I. A megbetegedett és megsebesült harcosokról való gondoskodás. Ez az ügykör a haderőn kívül, kizárólag a Magyar Szent Korona Országai Vörös-Kereszt Egyletének hatáskörébe esik. Az ügyeket ellátja a budapesti anyaintézet (I. Disztér 1) valamint a vidéki fiókinézetek.

II. A behívottak családtagjairól való gondoskodás. Az erre vonatkozó ügyeket a Magyar Kir. Miniszterelnökség kebelében működő „A Hadbavonultak családjainak országos segélyző bizottsága” intézi.

III. A harctéren levő egészséges katonákról való gondoskodás, és minden oly ügy kezelése, mely nem esik az említettek körébe. Az e pont alatti ügyek ellátása a M. Kir. Honvédelmi Miniszterium kebeléből kirendelt „Hadsegélyző hivatal” hatáskörébe tartozik.

Felkérem ezuton a nagy-közönséget — egyfelől az adakozókat vagy az önkéntes munkaerőket, másfelől a segélyre szorulókat — hogy min-

den ügyében a gondoskodásnak, a melyet a mostani nehéz napokban mindenki hazafias forró szeretettel karol fel, a munkakörök említett hármass megosztására pontosan ügyelni sziveskedjenek.

A Kir. Biztos hatásköre. Mint a Magyar Vörös Kereszt Egyletnek kiküldött királyi biztostnak hatásköröm nemcsak a Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egyletére, hanem a német lovagrend és souverain máltai rend kivételével mindazokra az egyletekre, testületekre és egyesekre is kiterjed, a melyek, illetőleg a kik a Magy. Szent Korona Országában az önkéntes egészségügyi szolgálatban tevékeny részt vesznek.

Beteg- és sebesült katonákról való gondoskodás. A beteg és sebesült katonákról való gondoskodás ügyét illetőleg a testületeket, az egyesületeket stb. éppen úgy, mint minden egyes magánegyént nem kérhetem eléggé, hogy a hazaszeretet és az emberbaráti érzés eme kiemelkedő munkáját elsősorban anyagi eszközökkel segítsék megvalósítani.

A természetbeni ajándékok (fehérnemű, dohánynemű, italnemű, üdítő anyagok stb.) szintén sürgős szükségét képeznek.

Pénzküldemények a Magyar Szent-Korona Országai Vörös-Kereszt Egyletének központjába (Budapest, I. Disztér 1.). — természetbeni ajándékok pedig a Vörös-Kereszt Egylet Erzsébet-kórházába (Budapest, I., Győri-ut 17.) küldendők.

Minden olyan felajánlás, mely a sebesült-ápolás ügyét szolgálja, legmelegebb köszönettel vétetik. Különösen megemlíthető itt, mint sürgős szükségesség, sebesült és beteg katonáknak, ellátással, vagy ellátás nélkül való átvétele. Beteg katonatisztek és legénységi egyéneknek nagyobb számban való elhelyezésére kiváltképp alkalmasoknak mutatkoznak kastélyok, kolostorok, sanatoriumok és más nagyobb terjedelmű épületek. Az ellátás az illető tulajdonosok ajánlata szerint, saját költségünkre vagy esetleg a hadi kincstár terhére történhetik. Részletezett felajánlások, — esetleg csak meghatározott számú helyiségek és ágyak felajánlása — a Vörös-Kereszt Egylet illető vidéki helyi egyleténél vagy esetleg az egylet központi hivatalában (Budapest, I., Disztér 1.), esetleg

közvetlenül nálam írásban jelentendők be.

Orvosok. Fontos és szükséges azoknak az orvosoknak közreműködése, a kiknek katonai beosztásuk nincs. Ezeket az orvos urakat, a mennyiben 42 éven felüliek és már nem népfelkelők, ezennel felkérem, hogy ha elfoglaltságuk megenyegedi, önkéntes szolgálatra nálam vagy a Magyar Vörös-Kereszt Egyesület főmegbízottfőgondnokánál Budapest (Disztér I.) jelentkezni sziveskedjenek.

Betegápolónók. A Magyar Vörös-Kereszt Egyesület, jelenlegi biztosított személyzetének kibővítése céljából sok hivatásos ápolónót, főzőnőt, mosónőt és kórházi háziszemélyzetet is igényel, első sorban azonban inkább a vidéken semmint a fővárosban, a hol a létszám a jelen viszonyokhoz képest már is eléggé teljes. Hasonlóképp sok önkéntes betegápolónó is igényeltetik, oly 18 éven felüli asszonyok és leányok, a kik a betegápolásban a Vörös-Kereszt Egylet szabályai szerint kellőképp ki vannak képezve. Az önkéntes betegápolónók díjazásra nem tarthatnak igényt és csak a harctérről távol levő biztosított fekvésű kórházakban nyerne alkalmazást.

Minden betegápolásra önként jelentkező asszonynak vagy leánynak Budapesten a Vörös-Kereszt Egyesület Erzsébetkórházában (Budapest I. Györi-ut 17.) Ibrányi Alice főnőkösszornynál, — a betegápoláshoz való kiképzésre pedig Dr. Dollinger Gyula udvari tanácsos, egyetemi tanár urnál [Budapest VII. Rákóczi-ut 52.] kell jelentkeznie.

Az önkéntes betegápoló személyzet lehetőleg arra a vidékre fog beosztatni, a melyről való.

* * *

Felelősségteljes, hatalmas az a feladat, a mely Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének legmagasabb kegye folytán reám ruházva, előttem áll. Csak abban az esetben tudok ennek a feladatnak sikerrel megfelelni, ha teljes odaadó támogatásban részesít valamennyi állami és önkormányzati hivatal és intézmény, valamennyi egyesület és testület, különösen a mentés ügyét szolgáló egyesületek, tehát a tűzoltó, jótékonyági testületek, mentő egyesületek, továbbá minden jótékony nőegyesület, a melyek a mostani nehéz napokban már eddig is számos tanujelét adták áldozatkész tettejükhöz.

Nem szükséges külön kiemelni, hogy mily mérhetetlenül nagy fontosság az, a mely a sajtó részéről való támogatásban rejlik.

A sajtó, mint ezt számtalan példa igazolja, a mostani nehéz napokban oly mértékben teljesíti hazafias működését, a mely biztosítja részére minden magyar legmelegebb elismerését és köszönetét. Annak a becses szolgálatnak biztató hatása alatt, — a melyet a sajtó a köz javára már eddig is kifejtett — azzal a felkéréssel fordulok ezúton a hazai sajtó vezetőihez és munkatársaihoz, hogy a háború által sújtottak javára, hathatós támogatásukat a jövőben is érvényesíteni sziveskedjenek.

A nagyközönséghez és minden egyes magánegyházhoz pedig e komoly órában bizalommal

e szavakat intézem: mint a haza becsületéért való lelkesedésben és küzdelemben, legyetek egyek a könyörületesség szent munkájában is. Az erők elforgácsolása ne kockáztassa az emberbaráti szeretet munkájának sikerét.

Budapest, 1914. évi augusztus hó 12-én.

A királyi biztos:

Gróf Csekonics Endre s. k.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

339.

165475—1914. VII—d. B. M. körrendelet.

A kolera ellen való védekezés tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóság első tisztviselőjének.

A hadi mozgalmak nyomán még mai napig is sokféle betegség, nevezetesen hagymáz, vérhas stb. támad, sőt a kolera, amely ellenséges országnak a hadműveletek területéhez közel eső részeiben kisebb járvány alakjában mutatkozott, az ellenség útján saját hadseregünk közelében is felütötte fejét, továbbá az országban internált hadifoglyok között is felmerült.

Mínthogy ilyen körülmények között tartani lehet attól, hogy a kolera az országba széthurcoltatik és esetleg járványosan elterjed, a fenyegető veszedelemmel szemben szükségesnek tartottam alispán urat felhívni arra, hogy a hatóságokat és a hatósági közegeket a kolera ellen való védekezés tárgyában kiadott rendeletek pontos végrehajtására nyomatékosan hlvja fel és azok végrehajtását a maga részéről a legszigorubbban ellenőrizze.

Különös nyomatékkal utasítsa őket aziránt, hogy meg nem ijedve a fenyegető veszedelemtől, annak elhárítására, illetve leküzdésére szükséges hatósági intézkedéseket kellő higgadsággal tegyék meg s az e részben kiadott rendeleteket szintén teljes nyugodtsággal és megfelelő körültekintéssel hajtsák végre.

Az országot fenyegető koleraveszedelem elhárítása és leküzdése érdekében kiadott rendeletek és utasítások szigorú végrehajtását elsőrendű államérdeknek tekintvén, azt mindenkitől, tehát legelső sorban hatóságainktól személyes felelőség terhe alatt meg kell követelnem.

Budapest, 1914. évi szept. hó 24. én.

Sándor János s. k.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 8252—1914. alisp.

Székelyudvarhely város polgármesterének, valamennyi járási és körorvosnak és községi és körgjegyzőnek.

Szigoru alkalmazkodás czéljából közlöm.
Székelyudvarhely, 1914. szeptember 29 én.
Sebesi, alispán

340.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 8195—1914.

Székelyudvarhely város tanácsának és az összes községi előljáróságnak.

Arról értesültem, hogy egyes marhakereskedők az eladókat az olcsóbb áron való átengedésre azzal törekednek rábírní, hogy ha az állatotak el nem adják ugy is az orosz veszi el.

Felhívom miszerint alkalmas módon nyugtassák meg a közönséget ezen hírek valótlanága felől s kísérik élénk figyelemmel az ilyen áhírek terjesztőit s amennyiben ilyenekről tudomást szereznek, azokat jelentsék be azonnal a büntető bírósághoz.

Székelyudvarhely, 1914. szeptember 28-án.
Sebesi, alispán.

341.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Szám 95643. III.—A.—3.

Valamennyi vármegye alispánjának és thif. város polgármesterének.

Folyó évi február 18-án kelt 41500 számú rendeletimmal felhívtam alispán ur figyelmét a Bulgáriában fellépett keleti marhavész behurczolásának veszélyére és utasítást adtam a betegség gyanujára utaló jelenségek felmerülése esetén követendő eljárásra.

A hivatkozott rendeletem kiadása óta a háboru következtében tetemesen fokozódott a keleti marhavész behurczolásának veszélye s most már nemcsak a balkáni államok, hanem e betegséggel szintén fertőzött Oroszország felől is fenyeget e betegség.

Tekintettel azokra a kiszámíthatatlan károkra, a mely az egész országot érnék a keleti marhavész behurczolásával, szükségesnek tartom a fenyegető veszélyre a Czím figyelmét újból nyomtatékosan felhívni.

Mint hogy a keleti marhavész esetleges behurczolása esetén a védekezés sikere éppen ugy, mint más ragadós betegségeknel első sorban a betegség kellő időben történő bejelentésétől függ, alispán úr a legkiterjedtebb módon újból figyelmeztesse az állatbirtokosokat, husvizsgálókat, mé szárosokat, pásztorokat, gyepmestereket és mind azokat, a kik állatok gondozásával vagy felügyeletével vannak megbizva, hogy az állatok megbetegedését és elhullását legkisebb késedelem nélkül jelentsék be a községi előljáróságnak és hívja fel az érdekeltek figyelmét azokra a veszedelmekre, a melyek az állatbetegségek késedelmes

bejelentéséből, vagy eltitkolásából ugy reájuk, mint az egész vidékre, sőt az országra háramolhatnak s egyuttal figyelmeztesse őket arra is, hogy a kik nem tesznek eleget ily bejelentési kötelezettségnek, azok feltétlenül nem csak a keleti marhavészben betegnek talált szarvasmarháik utáni állami kártalanítást vesztek el, hanem ezen felül legszigorubbán meg is lesznek büntetve. Egyuttal utasítsa a községi előljáróságokat, valamint a helyhatósági állatorvosokat, hogy a keleti marhavész gyanuja esetén, az előlhivatkozott rendeletem értelmében sürgősen járjanak el.

A határszéli törvényhatóságokat azonkívül különösen felhívom, hogy a határszéli állatforgalmat állandóan legéberebb figyelemmel kíséressék s a rendelkezésre álló eszközökkel igyekezzenek az állatbehozatali tilalmak szigoru megtartását élénken ellenőrizni, az állatcsempészetnek elejét venni és intézkedjenek, hogy a fennálló tilalom ellenére tiltott módon behozott állatok elkobzása és az 1900. évi 7300 eln. számú itteni rendelethez képest hatósági felügyelet mellett való gyors levágása késedelem nélkül foganatosittassék.

A betegség felismerésének megkönnyítése czéljából, a keleti marhavészt megismertető füzetet kellő számú példányban oly felhívással küldöm meg, hogy azokat a törvényhatóság területén működő helyhatósági állatorvosok közt osztassa szét. A m. kir. állatorvosoknak közvetlenül küldtem meg a füzetet.

Budapest, 1914. szeptember évi 13-án.

Ghillány s. k.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám 8123—1914

Valamennyi járási főszolgabíró, Székelyudvarhely város polgármestere, rendőrfőkapitány és valamennyi községi előljáróságnak.

M. kir. földmívelésügyi miniszter ur által a keleti marhavész behurczolásának a meggátlása az esetleges elterjedésének a megakadályozása érdekében kiadott fenti rendeletet tudomás, szigoru ahhoz alkalmazkodás és kiterjedt módon közhírrététel szempontjából midőn közlöm egyben felhívom a hatóságokat, figyelmeztessék a gazda közönséget, pásztorokat, hogy főleg a szarvasmarhák, juhok és kecskék között előforduló gyanus belső megbetegülési és elhullási eseteket az előljáróságoknak, ezek pedig ugy az elsőfoku hatóságoknak, valamint a járási m. kir. állatorvosoknak azonnal jelentsék be.

Székelyudvarhely, 1914. szeptember 25.

Sebesi, alispán.

342.

Szám 160.436—1914, B. M. számú körrendelet.
XI.—a.

Olaszországban utlevél és utlevél láttamozási kényszer. (Valamennyi törvényhatóságnak, Buda-

Körözendő személyek. 146. — Az Alsószobor (Szilágymegye) községben 1889. évben született izr. vallásu *Glück Margit* (szülei Lipót és Gruzwein Mária) szobaleány illetőségének megállapítása vált szükségessé. Nevezettet nyomozni s feltalálás esetén a saját és szülei illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvetett jegyzőkönyvet pedig Budapest székes főváros tanácsának megküldeni kell.

147. — 1912. évi márczius 14-én egy magát *Horváth Bélának* nevezett csavargó fiu vétetett fel a kecskeméti gyermekmenhelybe, ki ott azt adta elő, hogy 1897. július 4-én született Budapesten, atyját Horváth Jánosnak anyját Törgyik Rozálinak hívták. Minthogy nevezett fiu illetősége megállapítandó lenne, nevezettet, ki az ottani gyermekmenhelyből megszökött, nyomozni, feltalálás esetén szülei lakhelyére, vagy arra nézve, kit tud megnevezni, ki illetőségére felvilágosítást tudna adni, kihallgatni s az eredményről Kecskemét város tanácsát értesíteni kell.

148. — *Özv. Maksz* másképp *Makszim Mihályné* született *Dengi Ágnes* (született 1862. évben Kőrösladányban) körözendő s feltalálás esetén néhai férjének eredeti és szerzett valamint

özvegye óta önmaga által is megszerezhetett illetőségére nézve jegyzőkönyvileg tüzetesen kihallgatandó, s a jegyzőkönyv Nagyvárad város tanácsa korházi és illetőségi ügyosztályához megküldendő.

149. — Állami gondozáshoz vett Godó Gyula anyjának a Kassán 1894. évi márczius 21. napján született *Godó Mária Anna* rom. kath. vallásu (szülei Godó József és Simkó Mária) takarítónőnek illetősége megállapítandó. Miután Godó Mária Anna a székesfőváros területéről, bejelentő nélkül, ismeretlen helyre távozott el, nevezettet nyomozni s feltalálás esetén a saját és szülői illetőségi viszonyaira vonatkozóan kihallgatni s a fölvetett jegyzőkönyvet Budapest székesfőváros tanácsának megküldeni kell.

150. — A Tök községben 1878. évben született, állandó lakással nem bíró *Szentgyörgyi Teréz* (szülei János és Béres Nagy Erzsébet) cseléd illetőségének megállapítása vált szükségessé. Nevezettet nyomozni s feltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvetett jegyzőkönyvet pedig Budapest székesfőváros tanácsának megküldeni kell.